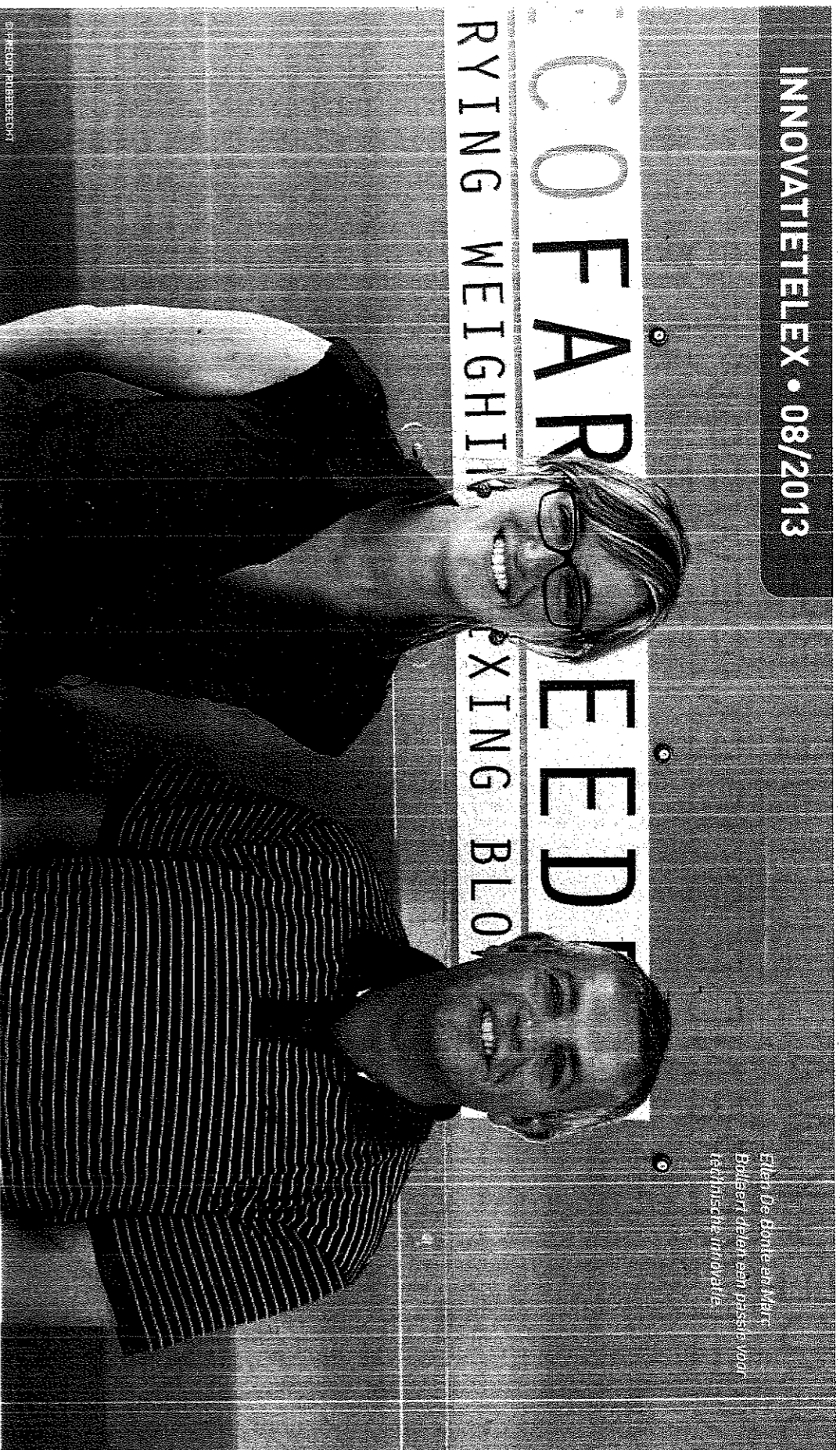

INNOVATIETELEX • 08/2013

EEN PASSIE VOOR INNOVATIE

Een varkenshouder en een betonfabrikant ... " *Bien étonnés de se trouver ensemble* ", zou men zeggen in het Frans. Maar is het wel zo verwonderlijk dat Marc Bollaert en Ellen de Bonte elkaar troffen op een zonnige namiddag, net voor de bouwvakantie? In deze tweede zomerse Innovatietellex spreken we met een agrarische bedrijfsleider en een bedrijfsleider uit een andere sector over technische innovatie.

.....

INNOVATIE
Freddy Robberecht, stafmedewerker Communicatie

Varkens en dwarstliggers

Hoffelijk als we zijn, geven we eerst het woord aan Ellen de Bonte, die samen met haar broer Filip zaakvoerder is van Betonfabriek De Bonte-Van Hecke. "Betonfabriek De Bonte is een familiebedrijf in de derde generatie, met twee kernactiviteiten: de productie van prefabellen voor de spoorwagbouw (vooral dwarstliggers) en voor de roleringsbouw. Wij hebben vestigingen in Waasmunster en Laakdal, met een totaal van 120 medewerkers. Wij zijn één van de drie Belgische producenten van dwarstliggers. Qua roleringsproducten zijn er veel meer spelers op de markt, waardoor de concurrentie heel scherp is. Daarom specialiseerden we ons in maatwerk voor grote, bijzondere putten."

Marc Bollaert van zijn kant haat sinds 1985 in Beervelde (Lochristi) een gesloten varkensbedrijf uit. Gestart met 160 zeugen, telt zijn bedrijf nu zo'n 200 zeugen, met vleesvarkens op 2 locaties. Verder verbouwt hij zo'n 50 ha korrelmais en tarwe. Hij voedert zijn zelfgewonnen voeder onder de vorm van CCM (krochtige, verzuurde, ingekulde, gemalen mais). "Ons tweede bedrijf was uitgerust met een installatie voor de verdeling van droog voeder. Indien ik daar ook CCM wilde voederen, zou ik de bestaande voederinstallatie moeten uitbreken en vervangen door een nieuwe. Omdat dit een dure zaak is, begon ik te denken over de mogelijkheid om via de bestaande installatie toch CCM te voederen."

Innovatie, eenmaal!

Wilde Marc ook op zijn tweede bedrijf CCM kunnen voederen, dan moest hij een oplossing vinden voor het hoge vochtgehalte dat verhinderde dat hij de CCM in de silo's kon blazen. Hij vond die oplossing in een keukentech-niek, in een soort bain-mariesysteem. "Mijn idee was een mengkuis te maken met een watervat eronder. Het verwarmingselement in het watervat werkt op stookolie en warmt het water op. Het water geeft zijn warmte af aan de bodemplaat van de mengkuis en die warmte doet op haar beurt het water uit de CCM verdampen. Het is een langzaam proces, waarbij de CCM niet verbrandt en - dat hebben proeven van het ILVO bewezen - de voedingswaarde bewaard blijft." Met dit idee werd Marc laureaat van de Innovatiecampagne van 2012.

Voor de concrete realisatie van zijn idee ging Marc op zoek naar een partner. Hij vond gehoor bij Van De Walle (VDW-Construct) in Waarschoot. "Zij wilden de machine verder ontwikkelen, op voorwaarde van geheimhouding en exclusiviteit. Ze gaven mij alle inspiratie, tekenden plannen en dienden een dossier in bij het IWT. Uiteindelijk zijn we tot een mooi resultaat gekomen." Marc heeft nu het prototype van de Ecofarmfeeder in gebruik. "We kunnen er ongeveer 20% vocht of 200 kg water per ton CCM mee verwijderen. In dezelfde machine voegen we een voederkern toe, we mengen en blazen het voeder in de silo." De IWT-steun was afhankelijk gemaakt van een warmtestudie om na te gaan of er niet te veel warmte verloren gaat in het waterbad. "Daaruit bleek dat de machine zoals ze nu ontwikkeld is, at een vrij goed rendement heeft, maar dat ze nog vatbaar is voor verbeterin-

gen. Die zullen opgenomen worden bij de bouw van het tweede exemplaar, die wellicht binnenkort zal starten."

Ellen stelt dat innovatie behoort tot de bedrijfscultuur van De Bonte. "Als familiale kmo moeten we voortdurend opboksen tegen de grote betonconcerns. Dan heb je innovatie en creativiteit nodig om een stap voor te zijn en een belangrijke speler te blijven." De Bonte voert een innovatief personeelsbeleid, met aandacht voor diversiteit en kansengroepen. Op het vlak van productinnovatie is het bedrijf continu op zoek naar manieren om zijn producten efficiënter te maken en efficiënter te vervoeren. Tijdens een wekelijkse vergadering met de kaderleden wordt een product onder de loep genomen, op zoek naar verbetering. Een eerste mijnpaal in de innovatie was de ontwikkeling van geoptimaliseerde mallen voor de prefabellen en een aanpassing van de machines voor de productie van dwarstliggers. "Dat zijn enorme machines, van internationale machinebouwers. Wij vonden dat de werking ervan toch niet echt logisch was. Wij hebben dan één onderdeel aangepast, waardoor de dwarstliggers niet langer vanuit de hoogte uit de mal neerplotten, maar eruit geduwd worden. Daarmee hebben niet de hele machine vernieuwd, maar wel een cruciaal onderdeel. Daarop hebben we dan ook een patent genomen." Ellen schat dat er twee fulltime-equivalenten bezig zijn met de 'doordeweekse' innovatie van hun productengamma.

Innovatie, andermaal!

Een tweetal jaar geleden werd De Bonte gecontacteerd door Shell. "Zij moesten een oplossing vinden voor de reusachtige bergen zwavel die overblijven na de raffi-

nage van ruwe aardolie. Als een van de mogelijke oplossingen hadden ze zwaivelbeton ontwikkeld. Dat is een inert, zuurbestendig product, dat ontstaat door de opwarming van een mengsel van zwavel en granulaten. Het is 100% recycleerbaar: door zwaivelbeton opnieuw op te warmen tot 130 graden, smelt het. Shell had het product ontwikkeld en was op zoek naar een innovatieve partner die er toepassingen mee wou ontwikkelen. Wij zijn mee op de kar gesprongen, als exclusieve partner voor Europa, onder meer omdat de zuurbestendigheids van beton een groot probleem is in de rioleringsbouw." Anderhalf jaar later heeft De Bonte experimentele toepassingen van dwarsliggers en rolderingselementen in zwaivelbeton klaar. Maar er is meer. Contacten met kenniscentra zoals het Oost-Vlaamse Innovatiecentrum en het IWT dirigeerden hen naar een derde toepassingsdoel: de stallenbouw. "Zij vertelden ons dat zuuraantasting in stallen een groot probleem is. De veehouderij was voor ons uiteraard een heel nieuwe sector en we zijn te rade gegaan bij het LVO. Dat heeft voor ons een proefproject met voederbakken uit zwaivelbeton opgezet. De resultaten daarvan zijn nu klaar en momenteel wordt de vleeskwaliteit onderzocht van de varkens die aan de proef deelgenomen hebben. Als dit experiment positief is – en het ziet er zo naar uit – dan kunnen we uitbreiden naar meststroosters in zwaivelbeton." Ellen beklemtont dat ze nog helemaal niet kan inschatten waarheen de zwaivelbetonstory de firma kan leiden. Zeker is wel dat het avontuur al heel wat geld gekost heeft: meer dan 1 miljoen euro, onder meer voor de tewerkstelling van twee burgerlijk ingenieurs.

Marc is direct bijzonder geïnteresseerd en suggereert een paar mogelijke toepassingen voor zwaivelbeton waar Ellen nog geen weet van had, zoals de bodemplaten van sleufsilos en de wanden van mestsilos. Zelf werkt hij ook aan een nieuwe innovatie. "Wij hebben twee grote kostenposten op ons bedrijf: voeder en mest. De voederkosten hebben we aangepakt met de Ecofarmfeeder, het verminderen van de mestkosten blijft nog. Daarvoor wil ik de hoeveelheid mest die naar de verwerking moet, laten dalen. Daar zit nog te veel water in. Dat kan met een verbeterd type van mestscheider. Klassiek beschikt een mestscheider over een zeef van 0,5 mm: de fijnste zeven zijn 0,15 mm. Ik wil samen met de firma Degramac uit Lochristi, die mijn partner is in dit project, een zeef ontwikkelen die kan scheiden tot 0,01 mm. Degramac is een bedrijf dat zich vooral ontwikkeld heeft in de tuinbouw. Met deze haarfijne zeef zetten ze de stap richting landbouw. De zeef laat nagenoeg alleen nog water door. Alle vaste deeltjes, waaraan ook bijna alle fosfor en een deel van de stikstof hangt, zullen we kunnen scheiden van de vloeibare mest. We krijgen dan een zeer geconcentreerde vaste fractie, die naar de verwerking gaat. Met het waterachtige deel kunnen we ons land bemesten." Met begeleiding van Inge Goessens van het Innovatiesteunpunt hebben Degramac en Marc voor dit project bij het IWT een dossier ingediend, dat begin juli goedgekeurd werd. Binnenkort worden op de computer de eerste ontwerpschetsen in 3D gemaakt.

Verkocht?

Vinden Ellen en Marc dat innovatie loont? Marc heeft het voordeel van zijn Ecofarmfeeder uitgerend. "Omdat we de CCM op ons eigen bedrijf winnen en vanwege de goede voederomzet reken ik op een meeropbrengst van 12 à 15 euro per dier. Daar moet een euro energiekosten

af voor het drogen en twee euro voor de afschrijving van de machine. Je kunt stellen dat ik een meeropbrengst per dier van 10 euro haal." Het voordeel van de mestscheider is uiteraard nog onbekend. "Misschien zal over enkele jaren elke veehouder zijn mest moeten scheiden vanwege de fosforproblematiek op de Vlaamse bodem. De huidige mestscheiders zijn op bedrijfsniveau wel betaalbaar, maar hebben eigenlijk te weinig rendement en worden daarom niet gebruikt. Ik maak mij sterk dat onze scheider betaalbaar zal zijn en een goed rendement zal halen." Marc noemt het de logica zelf dat een machine die op zijn bedrijf rendeert, ook bij anderen zal renderen. Maar "... Het is al vijf jaar crisis in de varkenshouderij, dus de investeringen worden uitgesteld. Alsmaar meer bedrijven komen in financiële nood en moeten terecht bij hun veevoederleverancier. Die is natuurlijk niet geïnteresseerd in CCM, want dat gaat ten nadele van zijn eigen omzet." Marc heeft samen met zijn consultants patënten genomen op zijn uitvinding. Ook de firma De Bonte is eigenaar van een aantal patënten, zowel voor de reguliere producten als voor de zwaivelbetontoepassingen. "Met een patent bescherm je het idee en verhandel je dat anderen profiteren van je ontwikkelingsinspanningen. In het verhaal van het zwaivelbeton spelen wij als kleine kmo samen met een multinational. Het is de bedoeling dat wij de zwaivelbetonproducten – de dwarsliggers en de rolderingselementen, want de stallenbouw is nog meer toekomstmuziek – gaan produceren als exclusieve partner voor Europa. Wij willen ons met de patenten dus indekken tegen wat komen gaat." Ellen wijst niet alleen op de financiële impact, maar ook op een voordeel van een heel andere orde. "Wij werken met een jonge, ambitieuze ploeg in het bedrijf. Als je dan een paar succesverhalen kunt realiseren – er zijn ook wel zaken die mislukken – en je krijgt daar erkenning voor, dan geeft dat een enorme boost. In een innovatief bedrijf werken, stimuleert de personeelsbinding en de uitstraling van het bedrijf ten goede." Marc van zijn kant vindt voldoende in het feit dat hij een aangeboren talent kan ontplooiën. "Ik ben nogal een doordenker over technische aangelegenheden. Ik zit niet graag stil, ik ben altijd op zoek naar iets anders, iets beters. Toen er, bijvoorbeeld, enkele jaren geleden sprake was van groeps huisvesting voor zeugen, ben ik snel gestart om jaar na jaar een stukje van de stallen aan te passen." Marc moet ook zowat de enige varkenshouder in Vlaanderen zijn die met een zonneboiler de vloerverwarming van zijn zeeu-genstal doet draaien.

Innovatievriendelijk beleid

Betonfabriek De Bonte en varkensbedrijf Bollaert zijn twee innoverende bedrijven. Voelen zij zich-voldoende gesteund door de overheid? Ellen de Bonte is positief, al is er veel administratieve last en ook wel eens een remmende wetgeving. "Wij moeten daar rekening mee houden. Je moet erdoor, maar we klagen niet." Marc Bollaert vindt het een moeilijke vraag. "Er groeit bij de overheid discriminatie tussen de verschillende landbouwsectoren. Een varkenshouder kan weinig of geen VILF-steun krijgen. De landbouwpremies gaan te veel naar één sector. Dat stoort mij." Op de vraag of er nog innovatieve plannen in de pijp zijn zitten, antwoordt hij spontaan dat hij graag eens zou willen meewerken aan de stal van de toekomst. Ellen treedt hem bij: "Wij ook, met ons zwaivelbeton."

BINNENKORT

>> Achter de Schermen

Limelco

Limelco is een middelgrote speler op de internationale zuivelmarkt en is gespecialiseerd in de productie van verse kaas, verse desserts, langhoudbare desserts, melkdranken en industriële melkpoeders. Ze produceren enerzijds private labels voor diverse supermarkten en anderzijds melkproducten voor de grote multinationals. Kim Machiels, *operation manager*, geeft ons meer inzicht in de activiteiten van Limelco en het belang van innovatie als toekomstgericht denken.

PRAKTISCH – Op donderdag 28 augustus, van 13.45 tot 17.30 uur, bij Limelco (Genkerbaan 75 in Zonhoven). Deelname is gratis, maar inschrijven is verplicht. Voorrang wordt gegeven aan actieve land- en tuinbouwers die Boerenbondlid, Cera-vennoot of KBC-client zijn. • Informatie: www.innovatiesteunpunt.be of patrick.pasgang@innovatiesteunpunt.be • Inschrijven: 016 28 61 02 of www.innovatiesteunpunt.be

>> Achter de Schermen

Lonki

Lonki is een familiaal bedrijf, gespecialiseerd in het slachten en verwerken van konijnen. Het bedrijf staat bekend als toonaangevend en innovatief. Konijn van bij ons wordt er verwerkt tot een zeer uitgebreid en gevarieerd assortiment. Lonki hecht erg veel belang aan een goede samenwerking met de konijnhouders. Elke toeleverancier werkt volgens een lastenboek, dat nauwgezet en motiverend opgevolgd wordt.

PRAKTISCH – Op woensdag 25 september, van 9.45 tot 13 uur, bij Lonki (Frankrijklaan 10 in Temsel). Deelname is gratis. Voorrang wordt gegeven aan actieve boeren en tuinders die Boerenbondlid, Cera-vennoot of KBC-client zijn. Het aantal deelnemers is beperkt tot 50. • Informatie: www.innovatiesteunpunt.be, patrick.pasgang@innovatiesteunpunt.be of 016 28 61 38 • Inschrijven: 016 28 61 02 of www.innovatiesteunpunt.be

>> Bedrijfsbezoek

BioQwork

Ook nieuwsgierig hoe bio-akkerbouwers werken? Tijdens dit bedrijfsbezoek vertelt Thierry Beucaerne ons alles over zijn gps-gestuurde technologie en over onkruidbestrijding. Je krijgt ook een overzicht van de marktkansen voor bio-producten door verschillende afnemers.

PRAKTISCH – Op woensdag 4 september ontvangt Thierry Beucaerne ons om 13.30 uur in de rue de Trombouck 77, Luigneg (Moeskroen). Het einde is gepland om 16.30 uur. De doelgroep is alle actieve land- en tuinbouwers met interesse voor bio-akkerbouw. Deelname is gratis, maar inschrijven is verplicht. • Informatie: www.innovatiesteunpunt.be of stijn.smet@innovatiesteunpunt.be • Inschrijven: 016 28 61 02 of www.innovatiesteunpunt.be

Innovatiesteunpunt

de toekomst begint vandaag

Het Innovatiesteunpunt is een initiatief van Boerenbond in partnerschap met Cera en KBC.

Diestsevest 40 • 3000 Leuven • T 016 28 61 20 • F 016 28 61 29
E info@innovatiesteunpunt.be • www.innovatiesteunpunt.be

